

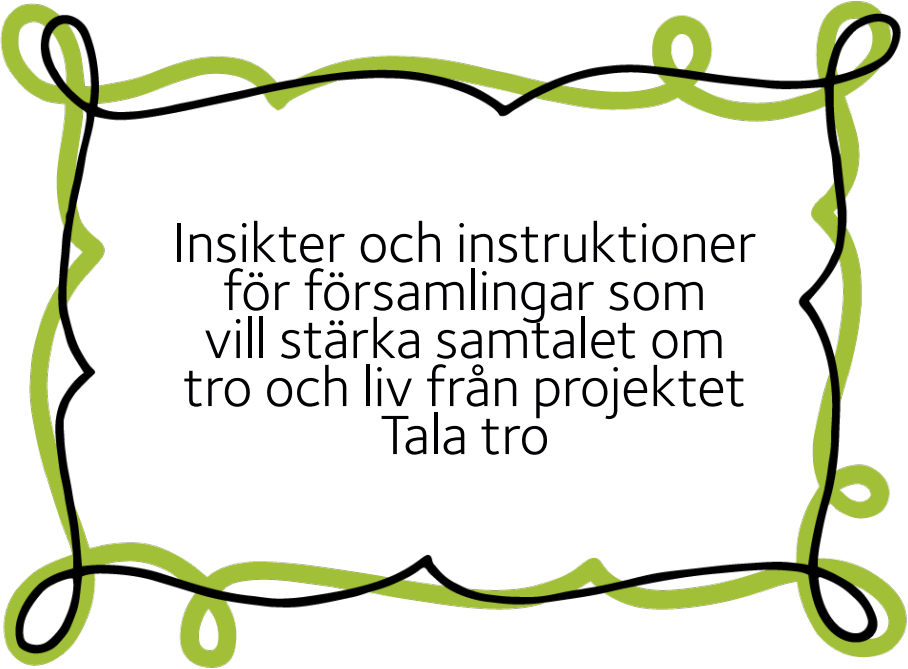
GRAFISK FORM: UPPSALA STIFT • ILLUSTRATIONER: SUSANNE ENGMAN/IKON • FOTO: MAGNUS ARONSON
TRYCKERI: RK TRYCK • PRODUKTIONSÅR: 2016.

DELA TRO – DELA LIV

Tala tro

SÅ GÖR NI – HIT NÅR NI

Insikter och instruktioner
för församlingar som
vill stärka samtalet om
tro och liv från projektet
Tala tro

Text: Sven Hillert,
Ledare för projektet Tala tro i Karlstads, Skara och Uppsala stift.

2. DRÖMLÄGET beskrivs: om ni får drömma om hur situationen skulle vara när det gäller samtal om tro och liv och ni hade alla resurser.

- A) Vad skulle då utmärka tid, plats, stämning, frimodighet, samtal, resurser mm när det gäller samtal mellan föräldrarna och mellan er och föräldrarna?
- B) Hur skulle det vara med samtal om tro och liv mellan förtroendevalda och mellan medarbetare? Vad gäller frekvens, humör, samverkan, tid?

3. HINDER formuleras: vad är det som hindrar att drömläget redan är uppnått? Vad gäller resurser, kompetens, situation, stämning, lokaler, rutiner. Gärna samtal i smågrupp och därefter gemensam notering.

4. UNDERLÄTTARE söks: vad kan underlätta att drömläget uppstår?

5. MÅL formuleras

- A) *Övergripande mål.* För att svara på frågan om VAD ni vill uppnå på kanske fem års sikt kan ni söka svar på frågorna om varför projektet är viktigt och vartåt ni vill komma.
- B) *Projektmål.* VAD åtar ni er att uppnå inom 18 månader från workshopen räknat? Gärna två projektmål, var av det ena (utåt) anger vad ni vill uppnå bland föräldrarna och det andra (inåt) anger vad ni vill uppnå bland medarbetare (även ideella) och förtroendevalda. Var noga med att målen svarar på frågor om VAD som ska uppnås, medan frågor om HUR detta ska gå till sparas till nästa punkt om "aktiviteter".

6. "AKTIVITETER" beskrivs och beslutas

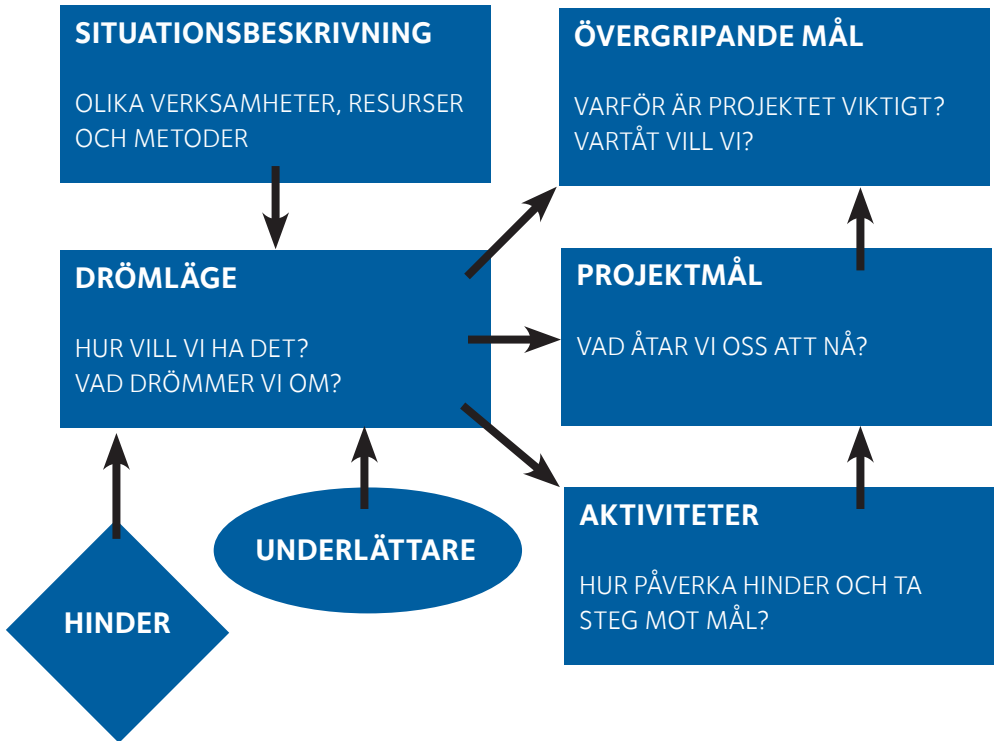
Ordet aktiviteter ska inte uppfattas som nya verksamheter eller tidsödande handlingar. En aktivitet kan vara allt ifrån en ny rutin, förtydligade befogenheter, nya saker i rummet, höjd kompetens, till kaffe för väntande körföräldrar eller ett föräldramöte. För varje aktivitet anges när det påbörjas eller utförs och vem som har ansvar för att det blir gjort.

Workshopens uppföljning

Allt som antecknats under varje moment noteras i dator och mailas till alla som deltagit i mötet (gärna till hela arbetslaget). Uppföljning sker efter kanske tre månader. Vid uppföljningen som tar ungefär tre timmar tittar ni kort tillsammans på målen som ni formulerat och går sedan punkt för punkt igenom aktiviteterna. Hur tänkte vi kring denna aktivitet, vad är gjort, hur går det? Ska aktiviteten behållas, förändras eller tas bort? Är den kanske redan slutförd? Varje punkt uppdateras i minnesanteckningarna och möjliggör ny uppföljning. Med nätverks-träffar i stift och riksnivå får satsningen stöd på längre sikt.

Workshop skiss

Tala tro-projektet har använd Logical Framework Approach (LFA) konceptet tillsammans med Appreciative Inquiry (AI) enligt introduktion av Greger Hjelm.

1. SITUATIONEN beskrivs

- Vilken verksamhet har församlingen för små barn? Skriv på blädderblock upp alla grupper och möten som förekommer.
- När, var och hur möter ni föräldrar till barnen? Är föräldrar med under verksamheten, eller hämtar de och lämnar barn, eller möter ni dem bara via brev och Facebook? Skriv!
- När hamnar ni i samtal med dessa föräldrar?
- När händer det att samtalen fördjupas så att tro och liv berörs? Alla tillfällen antecknas, även i hallen eller på ICA.
- När förs samtal om tro bland medarbetare (även ideella) och förtroendevalda? Notera både spontana och organiserade samtal.

Innehållsförteckning

Vad är syftet?	4
Stärka samtalet om tro och liv i den församling där du verkar. Hitta stoltheten över att vara kyrka och möta människor med frimodighet.	
Vad kan ni uppnå?	4
Hos medarbetarna kan små enkla steg leda till ökat samtal, samhörighet, frimodighet och kunskap. I verksamheten hörs fler samtal om tro och liv.	
Hur kan ni lyckas?	5
Många faktorer bidrar till förstärkt och fördjupat samtal, som att stödja och rusta medarbetarna, att se över rutiner, att möblera och få inspiration utifrån.	
Hur går ni till väga?	6
Det finns steg att ta, alltifrån en första workshop med stöd utifrån till att måla sin vision och låta den bli praktisk verklighet, följa upp arbetet och stega vidare.	
Teologisk grund	6
Vi talar tro och lever tro med Jesus i ryggen och med människan för ögonen.	
Samtal om tro och liv	7
För att ha djupa samtal på korta stunder behövs enkla frågor och små grupper. Psalmboken och egen fantasi räcker långt. Här ges även ett beprövat material.	
Workshop	10
En beprövad metod, tydligt anpassad till vårt sammanhang, leder från aktuell situation mot drömläge och förbi hinder till att formulera mål och aktiviteter.	

Vad är syftet

För att stärka samtalet om tro och liv i er församling presenteras här en metod. Med den kan ni bredda och fördjupa samtalen inåt mot medarbetare och förtroendevalda och utåt inte minst bland föräldrar till små barn i kyrkans verksamhet. När det gäller fokus utåt kan ni också välja någon annan målgrupp än barnföräldrarna. Ni utgår från era lokala förutsättningar med syftet att verkligen vara kyrka och verkligen ta nutidens frågor på allvar. Ni gläds åt att i ord och handling bäras av och bära den tro som format kyrkan genom seklen.

Vad kan ni uppnå?

Tala tro-satsningen har en medveten strategi. För att vara kyrka i mötet med föräldrar gäller det att rusta församlingens medarbetare. Extern utvärdering visar att så sker. För medarbetarna har satsningen lett till ökat samtal, ökad samhörighet, ökad frimodighet och ökad kunskap, samt även till ökad glädje, ökat samarbete och ökad tro. För arbetsplats och arbetslag har satsningen framför allt lett till ökat samtal, men också till ökad frimodighet och kunskap, samt i någon mån till ökat samarbete, glädje och tro. I barnverksamheten har satsningen allra mest gett ökat samtal, men även ökad kunskap och frimodighet samt ökad glädje, samhörighet, samarbete och tro. För ökad kompetens och kunskap hos kyrkans medarbetare behövs inte bara utbildning utan också en förändrad samtalskultur. Samtal föder samtal. Träning ger färdighet. Organiserade samtal öppnar för spontana samtal. Goda rutiner ger utrymme. Saker i rummet lockar till samtal bland ledare och deltagare.

Börja med en workshop

För en workshop kan du ta hjälp av stiftet och Sensus. En utbildad handledare för Tala tro-workshops kan leda er igenom dagen och komma för uppföljning efter ett par månader. Med hjälp av schemat kan ni också genomföra en workshop på egen hand. Med en van handledare och 8-10 deltagare behöver man avsätta sex timmar för en workshop, inklusive lunch. Med fler deltagare och mindre vana tar det längre tid. Det går även att dela upp en workshop på tre kvällar, för att nå ideella medarbetare.

En grundtanke i metoden är att de som känner platsen och äger frågan ska formulera behovet och hitta lösningar. Det är alltså gruppen av medarbetare och ibland förtroendevalda som tar besluten medan handledaren stöder processen. Dagen delas i sex moment, som vart och ett beskrivs nedan.

När man ordnar en workshop måste man ha bestämt på vilket område man framför allt vill stärka samtalet om tro och liv. Inåt riktas blicken alltid mot förtroendevalda och medarbetare (även ideella). Utåt riktas blicken mot någon kategori människor som finns i eller i närheten av kyrkans verksamhet. Under projektet 2014-2016 låg fokus på föräldrar till små barn i kyrkans verksamhet. Beskrivningen nedan tar sina exempel från denna verklighet.

Beprovade material

Under projektet Tala tro prövades och finslipades materialet Nådens år till stöd för små samtal om stora frågor (utgivet på Argument förlag).

Materialet ger fyra ingångar för samtal.

- 1) Frågor kring att längta, mötas, bära, älska, dela, gråta, leva, prata, andas, värna, följa och försonas blir till samtal om tro och liv.
- 2) Frågor om liv och tro ställs utifrån bilder på samma teman.
- 3) Bibeltexter om Jesus inleder samtal om tro och liv.
- 4) Frågor kring kyrkoårets olika delar lockar till samtal.

Nådens år fungerar för korta samtal bland medarbetare (även ideella) och förtroendevalda. Det har använts i ungdomsgrupper och bland konfirmander. Det kan också användas i en traditionell samtalsgrupp, med flera ingångar för ett längre samtal, tolv gånger under året.

Ett material som funnits lite längre heter Levande samtal (utgivet på Verbum). Det syftar både till att väcka samtal och att upptäcka psalmboken och fungerar särskilt bra för dem som funnits med en tid i kyrkliga sammanhang.

Levande samtal består av 74 kort och utgår ifrån att Gud söker alla människor och att var och en som söker Gud också har något att berätta om och dela med sig av till andra. Ett kort kan innehålla texten: "Hitta en bibeltext där du skulle vilja vara med" eller "Tänk på en vän. Hitta en bön du vill ge till vännen."

Frälsarkransen ger stöd för samtal i många församlingar, ibland med hjälp av olika skrifter (utgivna på Verbum). Flera förlag har också gett ut kortlekar där korten passar för "bordpratare" på kyrkans cafébord och lockar till samtal.

Hur kan ni lyckas?

Det som bidrar till att en Tala tro-satsning ger goda resultat är att:

- kyrkoherden/församlingsherden stöder satsningen
- man får tillräckligt med stöd utifrån
- medarbetarna (även ideella) får tydligt förtroende att tala tro
- fokus ligger på att dela vår tro och inte bedöma den andres eller min egen tro
- kompetensen höjs hos ledare i barnverksamheten – utbildning, fortbildning
- många former av samtal ordnas bland förtroendevalda och medarbetare
- vanor och rutiner stärks för att tala tro vid medarbetarsamlingar
- möblering och utsmyckning lockar till samtal – figurer och bordspratare
- samtal och samlingar tänks igenom för öppna verksamheter
- samtalsmaterial finns att tillgå – med enkla frågor som fördjupar
- samtal sker i små grupper (tre och tre) med tydliga tidsramar
- alla har samma värde och allas röst är lika viktigt – teologiskt och i praktiken
- både våra erfarenheter och kunskap från böcker värderas
- workshops och uppföljningar har tydlig struktur
- skrivna anteckningar ger levande samtal med fokus på möjligheter
- anteckningar anger när aktiviteter startar och vem som ansvarar
- församlingen får stöd utifrån under det första året
- vi orkar ha tålmod och litar på de små stegen
- vi benämner svårigheter och ger tyngd åt möjligheter
- frimodigheten ökar till följd av övriga punkter

Hur går ni till väga?

Steg för steg!

En Tala tro-satsning kan ni genomföra enligt följande.

- 1) Läs och samtala om innehållet i denna skrift.
- 2) Bestäm vilken öppen verksamhet som ska vara i fokus i er satsning.
- 3) Samla de (8-10) medarbetare som ska ingå i projektgruppen.
- 3) Fatta beslut om att göra en satsning.
- 4) Boka datum för workshop (6 timmar) – allra helst med handledare utifrån.
- 5) Genomför workshopen.
- 6) Notera i almanackor och mötesordningar de "aktiviteter" som beslutas på workshopen, fatta de beslut som föreslås på workshopen.
- 7) Genomför efterhand de "aktiviteter" som har beslutats på workshopen.
- 8) Ha uppföljning av workshopen – allra helst med handledare utifrån.
- 9) Låt satsningen växla mellan steg 7 och 8: genomför "aktiviteter" och följ upp.
- 10) Delta om möjligt i nätverks-träffar för Tala-tro-satsande församlingar.

Teologisk grund

Leva och tala tro

När kyrkan lyssnar in och lever ut sitt budskap i ord och handling, då växer tro, hopp och kärlek. Det är så kyrkan har fått näring och liv genom åren. För Jesus var det lika självklart att leva ut Guds kärlek i mänsklig omsorg och nära möten som att med ord berätta om Guds nåd och närvaro. För att vara lika radikal som Jesus och inte tappa modet, behöver kyrkan praktisera kärleken och tala om den. När var och en känner sig välkommen i våra församlingar och uppfattar att öppenheten hör ihop med budskapet, då är kyrkan förankrad och förnyad.

I ögonhöjd

Jesus mötte varje människa i ögonhöjd. Han lade sig till bords i hemmen och satte sig ner vid brunnen. Gång på gång betonade han att ingen människa är förmer än någon annan. Och den som har ett uppdrag är de andras tjänare. Där alla har samma värde och allas ord är lika viktiga, där vi lyssnar och lär oss av varandra, där växer livet.

Samtal om tro och liv

Öppen och ärlig

När vi samtar öppet och ärligt om det som berör oss, när grupperna är så små att alla kan delta, då kan samtalet om tro och liv stärkas. När vårt mål är att beröra och beröras, men inte att bedöma och bedömas, när det inte handlar om rätt och fel, då kan vi växa som människor och som församling. Samtalet om tro och liv är beroende av en god teologi, som både levs och lärs. Så att alla har en självklar plats i samtalet och var och en bidrar till gemenskapen

Bön: Tack gode Gud för pratet. Amen

För ett första samtal (tre och tre) i ett kyrkoråd fungerar följande frågor:

- 1) Säg en anledning till att du är glad över att vara förtroendevald i Svenska kyrkan.
- 2) Säg något i den kristna tron som gör dig glad, och varför.

För ett första samtal (tre och tre) i ett församlingsråd fungerar följande frågor:

- 1) Säg någon del i gudstjänsten som är viktig för dig, och varför.
- 2) Säg något i den kristna tron som är viktigt för dig, och varför.

För regelbundna samtal inför varje möte med kyrkorådet eller församlingsrådet kan man sjunga en psalm och samtala (tre och tre) kring följande:

Säg ett ord eller en mening i psalmen vi sjöng som du blir berörd av och varför.

För samtal bland medarbetare kan ni utgå ifrån en bild eller figur med frågorna:

- 1) Vad ser du i bilden (figuren)?
- 2) Vad säger bilden dig om kristen tro?